

Eiga at viðgera ES í størri álvarsemi

Oddagrein

SO at siga allir teir politisku flokkarnir skulka sær undan at viðgera eitt álvarsmál fyri føroysku tjóðina. Talan er um marknaðarspurningin og serliga spurningin um viðurskipti okkara við Evropeiska Samveldið, ES.

SAMBANDSFLOKKURIN hevur gjørt greitt, at flokkurin er fyri beinleiðis limaskapi í ES. Hetta hevur flokkurin gjørt, uttan at flokkurin hevur kannað fyrimunir og vansar við einum limaskapi. Men hetta er so ein greið støða fyri limaskapi.

HINIR flokkarnir eru allir ímóti einum limaskapi í ES. Hetta er eisini ein greið støða. Og so skuldi tað verið í lagi. Men álvaratos, er hetta ikki at loypa ov lætt um ein so týðandi spurning í okkara vinnu- og marknaðarviðurskiptum?

NÚ hevur so lögmaður valt eina nevnd, sum skal kanna møguleikarnar við eini EBS-avtalu, teir kalla, og møguliga saman við eini tollsamsongu. Tá hesar kanningar eru gjørdar, skulu so tey fólkavaldu taka støðu til tær niðurstøður, sum nevndin kemur til.

OG tað er einki forgjort í tí at kanna henda møguleikan, eins og tað heldur ikki skuldi verið nakað forgjort í tí at kanna, hvørjir fyrimunir eru við limaskapi og hvørjir vansar eru við limaskapi. Í øllum førum skal Føroya fólk taka støðu í síðsta enda.

FLESTU føroyingar aftra seg við limaskapi í hesum stórveldi, og so leingi sum Noreg og Ísland eru uttan fyri, kunnu vit eisini vera uttanfyri. Men í longdini verður helst torført at sita her uppi í Norðuratlantshavi og halda fyri eyguni, samstundis sum restin av Evropa samskipar seg í eitt samveldi.

VERULEIKIN er, at ES er okkara størsti útflutningsmarknaður, og tá danir ikki kunnu hjálpa okkum at fáa eina betri skipan enn verandi handilsavtalu, eiga sjálvandi aðrir møguleikar at kannast.

SO er spurningurin, um verandi støða okkara í ríkisfelagsskapinum forðar fyri eini betri skipan. Vit hava hoyrt, at Kanalooggjarnar og Man hava eina betri skipan, enn vit hava. Høvdur Bretland verið ført fyri at hjálpt teimum betur, enn Danmark hevur verið ført fyri at hjálpa okkum? Ella er óðrvísi støða teirra í bretska samfelagnum orsök til, at hesi oyggja-samfeløg hava eina betri skipan?

HESAR spurningar fáa vit vónandi svaraðar, tá nevndin hevur framt setning sín. Og vónandi taka politisku flokkarnir eisini hetta málið upp í størri álvarsemi enn teir hava gjørt higar til.

Sosialurin

Lesarabrøv

Historien om den gamle indsamler

Árene 1924-1927 var en travl tid for videnskabsmændene på Zoologisk Museum i København. Om sommeren foretoges indsamlinger på Færøerne, og om vinteren blev de indsamlede dyr studeret og beskrevet. Resultaterne er samlet i en serie på seks bøger, „The Zoology of the Faroes“, hvis udgivelse betales af Carlsbergfondet. Bøgerne mange kapitler sammenfatter alt, hvad man dengang vidste om hver enkelt dyregruppes forekomst ved Færøerne. De fleste udkom indenfor de følgende 15 år, de seneste dele dog først 1971.

Til søs, d.v.s. indenfor den gamle 3-milegrænse, foretoges indsamlingerne fra fiskeriundersøgelsskibe eller flådens patruljefartøjer, der naturligvis var særdeles effektive. Allerede

i 1899 var der imidlertid en enkelt videnskabsmand, også fra Zoologisk Museum, som havde taget talrige gode prøver. Han hed Th. Mortensen og var specialist i søpindsvin, men havde en bred interesse for havets dyreliv. I sin lange karriere rejste Mortensen vidt omkring og samlede dyr til museet, særligt i troperne; bortset fra et kort ophold i Trondhjem, var Færøerne faktisk det nordligste, han kom. Den særlige rejseform, som Mortensen udviklede, var baseret på meget beskedne midler. Han rejste som regel alene, lånte officielle skibe, hvor det kunne lade sig gøre, men indgik ellers mest aftaler om bådleje med lokale fiskere, som han syntes at have haft let ved at komme i kontakt med overalt i verden. Deres fartøjer var

måske ikke altid de bedst egnede til Mortensens brug, men dette opvejedes ofte af de værdifulde oplysninger og erfaringer, de besad om lokale faunaforhold.

Denne metode, at kontakte folk med lokalkendskab og benytte deres både, anvendte Mortensen første gang under sit ophold på Færøerne i juni 1899, og det er sandsynligvis her, han har indset dens værdi og gennemførlighed under næsten alle forhold.

Under arbejdet med en sammenfatning af de tidligere undersøgelsesresultater, har jeg forsøgt at finde en historisk baggrund, sådan at vi får overblik over, hvem der samlede med hvilke skibe og hvornår. I Mortensens tilfælde har jeg ikke kunnet finde noget om bådene eller deres ejere, hverken i Páll J. Nolsøe's

„Føroya Siglingarsöga“ eller i Zoologisk Museums arkiver. Måske er det også for lille en hændelse til, at den har sat sig spor. Jeg håber imidlertid alligevel, at en og anden læser måske engang har hørt om Mortensens indsamlinger, måske har en familie-aneddote eller anden form for beretning, der oplyser om ejer, båd og sted. Mortensen synes særlig at have arbejdet omkring Trangisvaag, Tórshavn, Vestmanna og Klaksvig.

Der kan lægges brev eller anden besked (tilf. 16 111) til mig på BIOFAR laboratoriet i Kaldbak. Jeg kan også kontaktes på laboratoriet i tiden 27. maj til 3. juni.

Ole Secher Tendal

Viðvíkjandi ferðafólkasiglingini millum Føroyar/Aberdeen

Harra Sámal Petur í Grund landsstýrismaður Tinganes
100 Tórshavn

14.03.97 sendu vit tygum soljóðandi skriv:

»Asannandi at avgerð samgongunnar um at niðurlægja ferðafólkasambandið millum Føroyar/Aberdeen kemur illa við

og setur mong í eina óhepna stöðu og at henda avgerð ikki tænar Føroyum sum ferðalandi, loyvir miðflokkurin sær við hesum at heita á landsstýrið, um at kanna møguleikan fyri, at tann loysnin, sum skiparin á Smyrli mikudagin 12.03.97 í Útvarpinum visti á, kundi verið sett í verk.
Vónandi verður henda

áheitan Miðflokksins gingin á møti.

Tá nú nærum 2 mánaðir eru farnir og vit ikki hava frætt, so vilja vit minna á brævið og heita á landsstýrismannin sum skjótast at taka málið viðvíkjandi ferðafólkaflutningi millum Føroyar/Aberdeen upp av nýggjum.
Vit eru framvegis av teirri

sannføring, at henda farleið er av stórum týðningi og at útlit eru fyri, at hon fer at mennast, tá hugsað verður m.a. um økta samskiptið millum Føroyar og Skotland.

Vónandi frætta vit nú sum skjótast.

Eiði 09.05.97
Tordur J. Niclasen

Fólkafundur á Gøtueiði

Lions Club Eysturoy skipar fyri fólkafundi á Gøtueiði fyrra hvítusunnudag kl. 16.00

Á fundinum fara Theodor Jacobsen, lærari, og Petur Dahl, lærari, at flyta fram røðu. Sumuleiðis verður sangur og hornblástur undan og aftaná røðurnar. Lions Club hevur eisini matsalu og pylsusnerking meðan fólkafundurin verður.

Hetta er aðru ferð Lions Club Eysturoy skipar fyri slíkum fólkafundi.

Scinast var í 1994, og tá eydnaðist tiltakið sera væl. Endamálið er at savna fólk til eina hugnaliga løtu við røðu og sangi í føroysku náttúruni.

Veðrið hevur nógv at siga tá um slíkar fundir ræður, og um tað ikki viðrar, verður fundurin hildin næsta sunnudag, tann 25. mai 1997 somu tíð.

VITAMIN-HÚÐKREM

Treiskasta eksemi, psoriasis, barnaeksem, prus, legu- og onnur sár – so roynið VITAMIN HÚÐKREMIÐ frá dr. G. Hernes.

100% náttúruævni · 100% hormonfritt

DAGKREM	NÁTTKREM	HÁROLJA
U. tjøruekstrakt og luktfritt. Mótir mongum eksemum og turum holdi.	V. tjøruekstrakt. Mótir kroniskum legusárum, psoriasis o.m.á. eksemum.	NYGGJHEIT! Hárolja, hjálpir væl móti eksemi í hárbotninum og flus-eksemi.

Verður viðmælt av norðurlenskum og føroyskum læknum og av Nordisk Patientforening.

NATEN® sála
Ring og vit avgreiða ordnan beinanvegin

Áarvegur 1 · Havn · Tlf. 18649 & 11644

Avgreiða postordrar beinanvegin